

Svjetski dan bez duhana – 31. svibnja 2020.g.

Svjetska zdravstvena organizacija je započela s obilježavanjem Svjetskog dana bez duhana 1987.g. kako bi potaknula 24-satno razdoblje apstinencije od svih oblika uporabe duhana te kako bi proširila svijest o negativnim posljedicama duhana na zdravlje ljudi. Od tada se svake godine 31. svibnja obilježava Svjetski dan bez duhana. Ovogodišnja tema je zaštita mladih od duhana pod sloganom „Zaštita mladih od industrijske manipulacije i sprečavanje upotrebe duhana i nikotina“. Budući da duhanska industrija sve više cilja na mlade, zaštita mladih bi trebala biti izazov za kreatore politike kontrole duhana u svim zemljama.

Duhanska industrija već desetljećima namjerno koristi strateške, agresivne i dobro financirane strategije kako bi privukla mlade na konzumaciju duhanskih i nikotinskih proizvode. Interni dokumenti duhanske industrije otkrivaju dubinske analize i vrlo pomno smišljene strategije kako bi privukli novu generaciju korisnika duhana. Velika se pažnja usmjerava na dizajn proizvoda i marketinške kampanje sa ciljem zamjene milijuna ljudi koji svake godine umiru od bolesti povezanih s duhanom, novim mladim potrošačima. Kao odgovor na sustavnu i agresivnu strategiju usmjerenu na mlade, ovogodišnji Svjetski dan bez duhana 2020. želi kroz anti marketinšku kampanju, vezanu uz duhanske proizvode, osnažiti mlade ljude u borbi protiv duhana.

Na svjetskoj razini, prema podacima iz 2015. godine, 17% mladih u dobi između 15 i 24 godine puši. U Europi 11,5% djevojčica i 13,8% dječaka u dobi od 13 do 15 godina konzumira duhanske proizvode. Prema podacima od 2018.g. o pušenju cigareta u posljednjih 30 dana, Hrvatska je na devetom mjestu kod učenika u dobi od 13 godina, ali i na visokom četvrtom mjestu kod učenika u dobi od 15 godina. Pozitivno je to što se konzumacija duhana među mladima se tijekom godina smanjuje što je rezultat iznimnih napora zajednice za kontrolu duhan.

Ovogodišnja globalna kampanja „Svjetskog dana bez duhana 2020.“ želi raskrinkati mitove i razotkriti manipulacije duhanske industrije (posebno marketinške strategije usmjerene na mlade), oboružati mlade znanjem o namjerama i taktikama duhanske industrije te potaći uzore mladih ljudi popularne influencere (u pop kulturi, na društvenim mrežama) da se uključe u borbu protiv duhanske industrije.

Kako industrija manipulira mladima?

- Korištenjem okusa koji su privlačni mladima u duhanskim ili nikotinskim proizvodima (okus voća, žvakaćih guma i sl.)
- Posebnim i elegantnim dizajnom (proizvodi u obliku USB stickova ili slatkiša)
- Promocijom proizvoda koji su alternativa konvencionalnim cigaretama kao što su e-cigarete
- Sponzorstvima slavnim osobama za sponzoriranje duhanskih proizvoda na popularnim društvenim mrežama i u medijima
- Marketingom na prodajnim mjestima koja posjećuju mladi (u blizini slatkiša, grickalica ili sokova)
- Prodajom duhanskih proizvoda na komad u blizini škola
- Indirektno stavljanjem duhanskih proizvoda u filmove, TV emisije ili online streaming emisije namijenjene mladima
- Aparatima za prodaju duhanskih proizvoda na mjestima koje posjećuju mladi

Ovogodišnja kampanja poziva na akciju jer se više ne može dopustiti da još jedna generacija mladih bude prevarena lažima duhanske industrije koja sve radi kako bi sebi osigurala profit bez obzira na milijune ljudi koje zbog toga plaćaju svojim životima svake godine. Svjetski dan borbe protiv duhana 2020. pokazat će na koji se način mladi mogu osnažiti da preuzmu kontrolu nad svojim zdravljem i odbace ovisnost o duhanu. Također se želi potaknuti zajednica da kroz kampanje i razne intervencije u društvu utječe na izgradnju stavova mladih protiv duhana.

Fotografija preuzeta sa stranica World Health Organization

Tekst priredila: Tamara Brezičević, dipl. soc. radnica

Služba za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije